

<https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-22>

How to Cite (Style APA):

Aleksandrov, D., Okhrimenko, I., Zarichanskyi, O., & Yatsyshin, O. (2025). Peculiarities of Social and Psychological Adaptation of Internally Displaced Persons to a New Social Environment. *Insight: the psychological dimensions of society*, 13, 544–566. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-22>

Як цитувати (Стиль ДСТУ 8302: 2015):

Александров Д., Охріменко І., Зарічанський О., Яцишин О. Особливості соціально-психологічної адаптації вимушено переміщених осіб до нового соціального середовища. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2025. № 13. С. 544–566. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2025-13-22>

UDC 314.151.3-054.73-044.332

Peculiarities of Social and Psychological Adaptation of Internally Displaced Persons to a New Social Environment

Особливості соціально-психологічної адаптації вимушено переміщених осіб до нового соціального середовища

Received: September 23, 2024

Accepted: May 26, 2025

Denys Aleksandrov

Doctor of Psychology, Professor, Professor,
Department of Social Work,
Taras Shevchenko National University of Kyiv,
Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-9307-2585>

Ivan Okhrimenko

Doctor of Law, Professor, Professor,
Department of Legal Psychology,
National Academy of Internal Affairs, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0002-8813-5107>

Oleh Zarichanskyi*

Doctor of Psychology, Associate Professor, Head
of a Department,

Department of Problems of Information and
Analytical Support in the Field of Educational
Activities of the Research Center,
Military Institute of Taras Shevchenko National
University of Kyiv, Ukraine

<https://orcid.org/0000-0002-6934-9521>

Oleg Yatsyshin

Candidate of Pedagogical Sciences, Head of a
Department,

Department of Foreign Languages,
Vinnytsia Mykhailo Kotsiubynskyi State
Pedagogical University, Ukraine
<https://orcid.org/0000-0003-4645-6145>

Денис Александров

доктор психологічних наук, професор,
професор, кафедра соціальної роботи,
Київський національний університет імені
Тараса Шевченка, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-9307-2585>

Іван Охріменко

доктор юридичних наук, професор, професор,
кафедра юридичної психології,
Національна академія внутрішніх справ,
Україна

<https://orcid.org/0000-0002-8813-5107>

Олег Зарічанський*

доктор психологічних наук, доцент,
начальник відділу,
відділ проблем інформаційно-аналітичного
забезпечення в сфері

освітньої діяльності науково-дослідного
центру, Військовий інститут Київського
національного університету імені Тараса
Шевченка, Україна

<https://orcid.org/0000-0002-6934-9521>

Олег Яцишин

кандидат педагогічних наук, доцент,
завідувач кафедри,
кафедра іноземних мов,
Вінницький державний педагогічний
університет імені Михайла Коцюбинського,
Україна

<https://orcid.org/0000-0003-4645-6145>

* Corresponding Author: olegzarvin69@gmail.com

* Автор-кореспондент: olegzarvin69@gmail.com

Abstract

Restoration of the vital well-being of internally displaced persons plays a significant part in their integration into a new social environment since it determines the efficiency of their cooperation with representatives of a host community. The ability to regain the internal sensation of life satisfaction facilitates the successful adaptation of displaced persons to new living conditions, regaining their resourcefulness and assertion. For this very reason, social and psychological adaptation of internally displaced persons is among the burning issues of quality psychological counselling and social work. The **purpose** of this paper is to inquire into peculiarities of social and psychological adaptation of internally displaced persons to a new social environment. **Methods:** bibliosemantic, psychodiagnostic, the method of system analysis and generalization, mathematical and statistical method. 312 internally displaced persons took part in the investigation that was carried out in 2022–2024. Valid and reliable psychodiagnostic tools were employed. **Results.** It was established that the majority of internally displaced persons had a medium (moderate) level of social and psychological adaptation. Difficulties in their adaptation to new conditions of the social environment arise from the increased externality and deteriorated appreciation of others (representatives of the host party). The trends towards disinterest in life and the mismatch between set and attained goals became visible. It was found that low life satisfaction of internally displaced persons is due to their decreased adaptability, deteriorated self-acceptance and acceptance of others, externality, and the loss of dominant life stance. **Discussion and Conclusions.** It was established that certain deviations in indicators of propensity for escapism, submissive passiveness, and emotional discomfort can be traced against the background of the relatively typical profile of social and psychological adaptation. All this is evidence of the apparent difficulties the respondents face while adapting to the new realities of war. It is not unusual for internally displaced persons to lose interest in life, find themselves disoriented in terms of life goal setting and methods of attaining it, lose faith in themselves and their conduct. It was established that their emotional well-being is the hardest to

Анотація

Важливу роль в інтеграції вимушено переміщених осіб у нове соціальне середовище відіграє відновлення життєвого благополуччя, від якого залежить успішність їхньої взаємодії з представниками приймаючої громади. Здатність відновити суб'єктивне відчуття життєвої задоволеності сприяє успішній адаптації переселенців до нових життєвих умов, відновлення ресурсності та впевненості. Саме тому соціально-психологічна адаптація вимушено переміщених осіб є однією з нагальних проблем організації кваліфікованої психологічної допомоги та соціальної роботи. **Мета** – дослідити особливості соціально-психологічної адаптації вимушено переміщених осіб до життя в новому соціальному середовищі. **Методи:** бібліосемантичний, психолого-діагностичний, метод системного аналізування та узагальнення, математико-статистичний. У дослідженні, проведеному в 2022–2024 роках, узяли участь 312 вимушено переміщених осіб. Застосовано валідний і надійний психодіагностичний інструментарій. **Результати.** Встановлено, що більшість вимушено переміщених осіб мають середній (помірний) рівень показників соціально-психологічної адаптації. Проблеми їхньої адаптації до нових умов соціального середовища пов'язані зі зростанням екстернальності й ускладненнями прийняття інших (мешканців приймаючої сторони). Виявлено тенденцію до втрати інтересу до життя й неузгодженість між поставленою та досягнутою метою. З'ясовано, що зниження компонентів задоволеності життям вимушених переселенців пов'язане з відповідним зниженням їх адаптивності, прийняття себе та інших, екстернальністю, втратою домінантної життєвої позиції. **Дискусія і висновки.** З'ясовано, що на фоні відносно типового профілю компонентів соціально-психологічної адаптації спостерігаються й певні відхилення за показниками схильності до ескапізму, підлеглої пасивності та емоційного дискомфорту. Це засвідчило явні труднощі пристосування респондентів до нових реалій війни. Зазначено, що вимушені переселенці нерідко втрачають інтерес до життя, дезорієнтовані в постановці життєвої мети та способах її досягнення, зневірюються в оцінці самих себе та власних вчинків. Констатовано, що в них найгірше відновлюється емоційне благополуччя, ускладнюється про-

restore; the process of self-perception is getting more complicated in the new living conditions. The research opens up space for improving social and psychological work with displaced persons. Their successful integration into a new environment suggests taking effective measures of psychological support directed at the development of a clear life stance, tolerance towards a host community, and determination enhancement.

Keywords: psychological measure, displaced persons, life satisfaction, subjective well-being, social space.

Introduction

The relevance of investigations into the problem of social and psychological adaptation (SPA) of internally displaced persons (IDPs) who had to abandon their homes and relocate to safer regions of Ukraine as a result of hostilities as well as those who had to move abroad and were given refugee status, is due to the need to take into account a wide range of psychological factors. The above factors underlie the ability to regain one's internal sensation of life satisfaction, which in turn facilitates the successful adaptation of displaced persons to new living conditions. Moreover, the factors in question feature the subjective well-being of internally displaced persons as well as regaining their resourcefulness and confidence, all of which contribute to their integration into a new social environment (Faran & Slonim-Nevo, 2022; Fazel et al., 2005; Grech, 2019; Kinash, 2024; Luiking, 2019; Magan et al., 2024). These factors can either facilitate or hinder the process of adaptation and integration of displaced persons to a new environment (Castillo et al., 2021; Maystadt et al., 2019; McEwen et al., 2024; Meneghini et al., 2023; Weiler, Caxaj, 2024). Hence, studying them is sufficient for improving psychological assistance to IDPs in the course of their adaptation to novel social and cultural conditions, which will have a further bearing on restoring their life potential.

One can address the given problem from several perspectives, such as: a) to single out psychological factors affecting processes of adaptation or maladaptation of a displaced person; b) to determine cause-effect relations between SPA and respective psychological factors. While the former approach is seen as a rather convention-

цес самоприйняття в нових умовах життя. Проведене дослідження відкриває перспективи вдосконалення соціально-психологічної роботи з переселенцями. Успішна їх інтеграція в нове середовище має передбачати дієві заходи з психологічної підтримки, що спрямовані на формування чіткої життєвої позиції, толерантності щодо приймаючої громади, розвитку рішучості.

Ключові слова: психологічні показники, вимушені переселенці, життєва задоволеність, суб'єктивне благополуччя, соціальний простір.

Вступ

Дослідження проблем соціально-психологічної адаптації (СПА) вимушено переміщених осіб (ВПО), які внаслідок бойових дій покинули свої домівки та переселилися до більш безпечних регіонів України, а також осіб, які були вимушені переїхати за кордон, набувши статус біженця, пов'язана з необхідністю врахування широкого спектру психологічних чинників. Ці чинники зумовлюють, з одного боку, здатність відновити своє суб'єктивне відчуття життєвої задоволеності, що сприяє адаптації переселенців до нових життєвих умов. Також зазначені чинники окреслюють їхнє суб'єктивне благополуччя, відновлення ресурсності та впевненості ВПО, що сприятиме їхній інтеграції в новому соціальному середовищі (Faran, Slonim-Nevo, 2022; Fazel et al., 2005; Grech, 2019; Kinash, 2024; Luiking, 2019; Magan et al., 2024). Ці чинники можуть сприяти чи перешкоджати процесу адаптації та інтеграції переселенців до нового середовища (Castillo et al., 2021; Maystadt et al., 2019; McEwen et al., 2024; Meneghini et al., 2023; Weiler, Caxaj, 2024). Тому їх вивчення необхідне для вдосконалення психологічної практики, спрямованої на надання допомоги ВПО під час адаптації до нових і незвичних соціокультурних умов, від чого залежатиме відновлення життєвого потенціалу переселенців.

Можна підходити до цього питання з декількох ракурсів: а) виокремити психологічні чинники, що впливають на процеси адаптації або дезадаптації вимушеного мігранта; б) визначити причинно-наслідкові зв'язки між СПА та відповідними психологічними чинниками. Якщо перший підхід є досить традиційним (Pristojkovic Suko et al., 2022; Robertsson et al., 2023; Schwartzberg, Huss, Slonim-Nevo, 2021;

al one (Pristojkovic Suko et al., 2022; Robertsson et al., 2023; Schwartzberg, Huss, Slonim-Nevo, 2021; Scott, Williams, 2024), the latter appears to be controversial. One common concern is: Is it SPA development that determines the psychological traits of an internally displaced person or, vice versa, the proper level of such qualities poses a prerequisite for the efficient SPA to novel living conditions?

On this account, it is worth elaborating on the most distinctive psychological correlates that reveal a relationship with the SPA efficiency of displaced persons. Such correlates include those that define the subjective attitudes of an internally displaced person towards their well-being / ill-being, life satisfaction / dissatisfaction under novel conditions. They determine one's resourcefulness and the ability to integrate into a new social environment. Obviously, other social, economic, and political factors have an impact on the SPA of internally displaced persons. Still, their analysis goes beyond the scope of the given research.

Despite similar difficult straits caused by war, which made them abandon their homes and relocate to safer places, assumed "internally displaced persons" and "refugees" show significant differences in many ways (Gomula, Koziel, 2015; Kieseppä et al., 2024; Numan, Bediha, Mehmet, 2019; Pristojkovic Suko et al., 2022; Qu et al., 2023). For example, displaced persons who moved abroad got a sense of total security and diverse social packages sufficient for leading a decent life in communities of host countries. In contrast, those who had to migrate within the boundaries of Ukraine are still subject to the risk of escalation of hostilities, traumatization as a result of missile attacks, the informational impact of psycho-traumatic news as to the course of hostilities, as well as the hardship related to regaining financial well-being, unemployment problems, drawbacks of carrying out social protection measures and challenges of adjusting to novel living conditions in host communities (Hanssens et al., 2016; Jabbarov, 2020; Mylord et al., 2023; Nickerson et al., 2015; Okhrimenko et al., 2023).

Observations reveal that a "refugee" is a priori in tune with the fundamental differences of social and cultural peculiarities of the foreign country they relocated to. At the same time, IDPs tend to

Scott, Williams, 2024), то другий підхід викликає низку питань, зокрема: а) розвиток СПА визначає відповідний розвиток психологічних якостей вимушеного мігранта, б) або ж навпаки, належний рівень розвитку таких психологічних якостей виступає передумовою успішної СПА до нових життєвих умов.

З огляду на це слід зупинитися докладніше на найбільш виразних психологічних корелятах, що демонструють зв'язки з успішністю СПА вимушених мігрантів. До них варто віднести ті, що визначають суб'єктивне ставлення вимушеного мігранта до власного благополуччя / неблагополуччя та задоволеності / незадоволеності життям у нових умовах, від чого залежить його ресурсність і здатність інтегруватися в нове соціальне середовище. Звісно, на успішність СПА вимушених мігрантів впливають й інші соціальні, економічні та політичні чинники, але вони виходять за межі психологічного дослідження власне цієї проблеми.

Водночас умовні "ВПО" та "біженці", незважаючи на схожу проблемну життєву ситуацію, що підштовхнула їх залишити свої домівки й мігрувати до більш безпечних місць унаслідок війни, як демонструє практика, мають суттєві відмінності (Gomula, Koziel, 2015; Kieseppä et al., 2024; Numan, Bediha, Mehmet, 2019; Pristojkovic Suko et al., 2022; Qu et al., 2023). Так, вимушені мігранти за кордоном отримали відчуття повної захищеності від війни, а також різні соціальні пакети захисту, необхідні для підтримання гідного існування у громадах приймаючих держав. Натомість ВПО, які мігрували в межах України, відчувають ризики ескалації бойових дій, травматизації через ракетні обстріли, інформаційний вплив психотравматичних новин про хід бойових дій, а також складнощі відновлення матеріального благополуччя, проблеми безробіття, недоліки соціального захисту та труднощі пристосування до незвичних умов життя в приймаючих громадах (Hanssens et al., 2016; Jabbarov, 2020; Mylord et al., 2023; Nickerson et al., 2015; Okhrimenko et al., 2023). За результатами спостережень, "біженець" апіорі налаштований на принципову несхожість соціокультурних особливостей іншої держави, до якої він переїхав. Водночас ВПО очікують, що в межах своєї рідної країни все має бути більш-менш звичним та ідентичним, і тому, стикаючись із соціальними особливостями менталітетів,

expect that everything is familiar and identical within their home country. Hence, when faced with distinctions of mentality, customs, traditions, dialects, etc., they feel confused, which complicates their SPA to specific living conditions in a host community.

The above aspects of the problem of SPA of IDPs call for its solution with the view to improving social and psychological assistance granted to displaced persons in novel living conditions that were caused by the war in Ukraine. These considerations make the research into correlates of SPA of displaced persons to a new social environment relevant.

The **purpose** of the study is to inquire into peculiarities of social and psychological adaptation of internally displaced persons to a new social environment.

Hypothesis: drawing on the case of social and psychological adaptation of internally displaced persons, it is postulated that there may be a direct correlation between their successful adaptation and life satisfaction along with well-being under a novel social environment.

Methods

Study participants. Three hundred and twelve internally displaced persons aged 30 to 50 made up the empirical basis of the research. They were displaced to communities in Lviv region and Ivano-Frankivsk region (Ukraine). Age, gender, educational background, and family status were not among the criteria for respondent selection. They were not taken into account in the course of the study either. Differences in the financial well-being (wage rates) of the IDPs who took part in the study were insignificant. Research involvement was voluntary.

Variables. Parameters under study, as well as individual psychological qualities, were among the experimental variables. No distinction was made between dependent and independent variables, as the research strategy did not provide for it.

Procedures and Instruments. Methods aimed at obtaining valid results, such as bibliosemantic, psychodiagnostic, the method of system analysis and generalization, and mathematical and statistical method were employed to attain the research

традицій, звичаїв, діалектів тощо, відчувають розгубленість, що ускладнює їхню СПА до особливих життєвих умов приймаючої громади.

Зазначені вище ракурси проблеми СПА ВПО потребують свого вирішення для розвитку соціальних і психологічних практик, спрямованих на допомогу вимушеним мігрантам у нових умовах життя, у яких вони опинилися внаслідок бойових дій в Україні. Це зумовлює актуальність обраної проблематики вивчення корелятивів СПА вимушених мігрантів до нового соціального середовища.

Мета – дослідити особливості соціально-психологічної адаптації вимушено переміщених осіб до життя в новому соціальному середовищі.

Гіпотеза: на прикладі соціально-психологічної адаптації вимушено переміщених осіб зроблено припущення щодо наявності прямого зв'язку між успішністю адаптації та життєвою задоволеністю й благополуччям в умовах нового соціального середовища.

Методи

Учасники. Емпіричну базу дослідження склали 312 осіб із числа ВПО віком 30–50 років, які перебувають в умовах вимушеного переселення в громадах Львівської та Івано-Франківської областей (Україна). Вік, стать, рівень освіти, сімейний стан не були критеріями відбору респондентів і не були враховані в межах дослідження. Матеріальне благополуччя (рівень доходів) між ВПО суттєво не відрізнялося. Участь у дослідженні осіб була добровільною.

Змінні. Досліджувані параметри й індивідуально-психологічні властивості склали перелік досліджуваних змінних. Поділ на залежні та незалежні змінні не здійснено, оскільки стратегія нашого дослідження не дозволяла цього зробити.

Процедура та інструменти. Для досягнення поставленої мети дослідження були використані методи, що спрямовані на отримання достовірних результатів: бібліосемантичний, психодіагностичний, метод системного аналізу та узагальнення, математично-статистичний. Бібліосемантичний метод передбачав проведення аналітичного огляду літературних джерел із зазначеної проблематики. Для розв'язання поставленого завдання підібрано релевантний психодіагностичний інструмен-

goal. The bibliosemantic method suggested the analytical literature review in the field of study. The application of relevant psychodiagnostic tools (psychodiagnostic method) made it possible to study the peculiarities of SPA of IDPs to novel living conditions. Such characteristics as adaptability, self-acceptance, acceptance of other people, emotional comfort, locus of control, dominant life stance, and escapism were studied by applying the SPA diagnostic method of C. Rogers and R. Dymond (adapted by D. Aleksandrov and O. Davydova) (Aleksandrov, 2024). The indicator values are given in percentage (Aleksandrov, 2024; Rogers, Dymond, 1954). The "Life Satisfaction Index" test questionnaire (Neugarten et al., 1961) is made up to inquire into interest in life, the correlation between set and accomplished goals, and appreciation of one's character and conduct. The "Life Satisfaction" questionnaire (developed under the guidance of N. Melnykova) (Kosyanova, Nazaruk, 2021) addresses such issues as life engagement, disillusionment with life, tiredness of life, anxiety about the future, and overall life satisfaction. The technique of subjective well-being diagnostic assessment (Hruzynova, 2023) was applied for determining internal sensation of one's overall well-being that included emotional well-being, existentialism and pragmatism well-being, ego well-being, hedonic well-being, and socio-regulatory well-being.

Organization of Research. The research was conducted in 2022–2024 while carrying out psychological assistance to internally displaced persons who had relocated to Lviv region and Ivano-Frankivsk region (Ukraine). The processing and interpretation of research findings were carried out by the academic staff of the Department of Social Psychology at the Faculty of Psychology of Taras Shevchenko National University of Kyiv (Kyiv, Ukraine) and the Department of Legal Psychology of National Academy of Internal Affairs (Kyiv, Ukraine). The research was carried out in three stages. The analytical review of sources on problems was made at the initial stage. Relevant diagnostic tools were singled out. The second stage embraced carrying out diagnostic procedures using selected questionnaires. The third stage suggested data processing and content interpretation of the research findings.

тарій (психодіагностичний метод), за допомогою якого стало можливим дослідити особливості СПА ВПО до нових умов життя. Методикою діагностики соціально-психологічної адаптації "СПА" К. Роджерса-Р. Даймонда (в адаптації Д. Александрова та О. Давидової) (Александров, 2024) досліджено такі параметри: адаптивність, прийняття себе, прийняття інших, емоційний комфорт, локус контролю, доміантність та ескапізм. Рівень вираженості показників визначено у відсоткових значеннях (Александров, 2024; Rogers, Dymond, 1954). Тест-опитувальник "Індекс життєвої задоволеності" (Neugarten et al., 1961) має такі шкали: інтерес до життя, цілеспрямованість, послідовність у досягненні життєвих цілей, узгодженість між поставленими й досягнутими цілями, позитивна оцінка власних якостей та вчинків. Опитувальником "Задоволеність життям" (розроблений під керівництвом Н. Мельникової) (Косьянова, Назарук, 2021) з'ясовано такі параметри: життєва включеність, розчарування від життя, втома від життя, занепокоєння майбутнім, загальний рівень задоволеності життям. Методикою діагностики суб'єктивного благополуччя особистості (Грузінова, 2023) досліджено суб'єктивне відчуття власного благополуччя людини за такими сферами: емоційне благополуччя, екзистенційно-діяльнісне благополуччя, еґо-благополуччя, гедоністичне благополуччя, соціально-нормативне благополуччя.

Організація дослідження. Дослідження проведено в 2022–2024 роках під час психологічної роботи серед ВПО у приймаючих громадах Львівської та Івано-Франківської областей (Україна). Обробку й інтерпретацію результатів проведено на кафедрі соціальної роботи факультету психології Київського національного університету імені Тараса Шевченка (м. Київ, Україна) та кафедрі юридичної психології Національної академії внутрішніх справ (м. Київ, Україна). Дослідженням охоплено три етапи. На початковому етапі проведено аналітичний огляд джерел із проблем, окреслено діагностичний інструментарій. На другому етапі здійснено діагностичну роботу за допомогою обраних опитувальників. Третій етап передбачав обробку й узагальнення отриманих даних та змістовну інтерпретацію результатів.

Статистичне аналізування. Для обробки отриманих даних застосовано математи-

Statistical Analysis. In order to process the obtained data, the mathematical and statistical method that involved the statistical software suite of SPSS Statistics (26.0.00. version) was employed. For the case that went beyond the normal distribution law operation, Spearman's rank correlation coefficient (r_s) was applied to determine correlations between SPA measurements and individual psychological qualities. The nonparametric statistical Mann-Whitney U test was used to determine significant differences. Data of $p \leq .050$; $p \leq .010$; $p < .001$ levels were considered significant.

Results

SPA measurements of IDPs were estimated by applying the diagnostic method of C. Rogers and R. Dymond (Aleksandrov, 2024) (Table 1).

Table 1. SPA measurements of IDPs (in accordance with C. Rogers and R. Dymond method) (expressed as a percentage)

Таблиця 1. Рівні прояву показників СПА у ВПО (за методикою К. Роджерса і Р. Даймонда), у %

Level of SPA indicators / Рівні прояву показників СПА	Adaptivity / Адаптивність	Self-acceptance / Прийняття себе	Acceptance of others / Прийняття	Emotional comfort / Емоційний	Internality / Інтернальність	Dominant life stance / Домінантність	Escapism / Ескапізм
High / Високий	.00	.00	5.70	2.90	.00	2.90	47.80
Medium / Помірний	91.30	89.80	69.70	72.50	81.10	24.60	27.60
Low / Низький	8.70	10.20	24.60	24.60	18.90	72.50	24.60

The above data demonstrate the predominantly medium level of SPA measurements of the majority of IDPs, apart from those of escapism and dominant life stance. The rate of escapism that proves to be rather high reflects the inclination of displaced persons to the maladaptive defensive coping strategy of escaping from challenges of the objective reality. Nearly one-fourth of the respondents "underperform" in terms of the acceptance of other people and emotional comfort. Obviously, the problem lies in challenges of social communication through the lack of tolerance and the feeling of emotional discomfort. At the same time, low measurements of dominant life stance prove the respondents' unwillingness

ко-статистичний метод із використанням програми SPSS, версія 26.0.00. Оскільки відсутній закон нормального розподілу, для визначення психологічних кореляцій між показниками СПА та індивідуально-психологічними властивостями застосовано коефіцієнт рангової кореляції Спірмена (r_s). Відповідно, для з'ясування достовірних відмінностей використано непараметричний критерій Манна-Уїтні (U). Достовірними вважали дані на рівнях: $p \leq .050$; $p \leq .010$; $p < .001$.

Результати

З'ясовано рівні прояву показників СПА у ВПО за методикою К. Роджерса-Р. Даймонда (Александров, 2024) (табл. 1).

З наведених даних стає очевидним, що майже за всіма показниками СПА більшість ВПО мають середній (помірний) рівень розвитку, окрім ескапізму та доміантності. Показник ескапізму, що має досить високе значення, вказує на схильність вимушених переселенців до такої дезадаптивної захисної копінг-стратегії, як втеча від проблем об'єктивної реальності. За показниками прийняття інших та емоційного комфорту майже чверть респондентів демонструють низькі показники, що можна інтерпретувати як ознаку ускладнень соціальної комунікації через вади толерантності й відчуття емоційного дискомфорту. Водночас перевага низького рівня доміантності засвідчує неготовність респондентів

to vigorously protect their interests and actively accomplish their life goals. Moreover, low rates of adaptivity, self-acceptance, and internality reveal certain difficulties of IDPs with self-fulfilment in the respective areas of activities.

After considering SPA peculiarities, we should analyse of psychological factors that facilitate displaced persons' adaptation to novel living conditions. The respondents' average life satisfaction measurements along the three perspectives – before the war, at present (at the time of conducting the research), and their balance – are of paramount importance.

The research hypothesis holds that changes in life satisfaction measurements make it possible to understand the SPA peculiarities because the satisfaction level determines comfort of living of IDPs and their attitudes towards life prospects under novel conditions. This makes it possible to analyse changes in the subjective feeling of life satisfaction in terms of key parameters (Table 2).

до рішучого відстоювання власних інтересів та активного досягнення життєвих цілей. До того ж за показниками адаптивності, прийняття себе й інтернальності високі показники взагалі відсутні, що також вказує на труднощі в цих сферах життєвої реалізованості ВПО.

Після опису особливостей СПА перейдемо до розгляду психологічних параметрів, що визначають успішність адаптації вимушених переселенців до нових умов життя. Розпочнемо з аналізування основних показників задоволеності життям респондентів за усередненими значеннями у трьох ракурсах: до початку війни, на теперішній час (момент дослідження), а також різниці між цими показниками. За нашою гіпотезою показники змін компонентів задоволеності життям надають можливість зрозуміти особливості процесу СПА, тому що показники задоволеності визначають комфорт існування ВПО та ставлення до життєвих перспектив у нових умовах. Завдяки цьому стане можливим проаналізувати зміни суб'єктивного відчуття задоволеності життям за основними параметрами (табл. 2).

Table 2. Comparison of life satisfaction measurements of IDPs (based on the findings of the “Life Satisfaction” questionnaire) before the war and at present

Таблиця 2. Порівняння показників задоволеності життям ВПО (за опитувальником “Задоволеність життям”) до війни та на теперішній час

Mann-Whitney U-criterion / U-критерій Манна-Уїтні	Life engagement / Життєва включеність	Disillusionment with life / Розчарування від життя	Tiredness of life / Втома від життя	Anxiety about the future / Занепокоєння майбутнім
U	122.50	37.50	24.00	34.50
p	≤ .010	≤ .010	≤ .010	≤ .010

Note: U – calculation value of Mann-Whitney statistical test; p – significance level of difference; reliable changes by $p \leq .010$ are given in bold type.

Примітка: U – розрахункове значення статистичного критерію Манна-Уїтні; p – рівень достовірності різниці; напівжирним шрифтом виділено достовірні зміни при $p \leq .010$.

The obtained findings indicate the respondents' undoubtful decline in life satisfaction by every measure: life engagement, disillusionment, tiredness of life, and anxiety about the future. It indicates activity decay in dealing with life issues, a strong sense of disillusionment with life, tiredness of life, and intense anxiety about the future (certainty ($p \leq .010$)).

In order to better understand correlations between SPA components of IDPs and their feeling of life satisfaction in novel social conditions, the

Отримані результати засвідчують достовірне погіршення стану задоволеності життям респондентів за всіма показниками: життєва включеність, розчарування, втома від життя, занепокоєність майбутнім. Це вказує на спад активності у вирішенні життєвих питань; суттєве розчарування життям, втому від життя та значну занепокоєність майбутнім (достовірність ($p \leq .010$)).

Для розуміння зв'язків складових компонентів СПА ВПО з відчуттям задоволеності

correlation analysis of respective measurements must be conducted. It should be noted that the psychodiagnostic assessment of IDPs by the SPA investigation procedure was carried out when conducting the survey in 2024. Hence, the correlation analysis will be based on assessment of the current state of life satisfaction, not on subjective recollections of life satisfaction in pre-war times. Such an approach is due to the fact that one tends to idealize the past in their subjective recollections, especially if a person is in dire straits having become an IDP who is deprived of their familiar living environment as a result of war (Table 3).

життям у нових соціальних умовах, необхідно провести кореляційний аналіз цих показників. Варто зазначити, що психодіагностичне дослідження ВПО за методикою діагностики СПА здійснено на час проведення опитування у 2024 році, тому й кореляційний аналіз будемо проводити не із суб'єктивними спогадами про задоволеність життям у довоєнні часи, а виключно з оцінкою ними наявного стану задоволеності життям. Такий підхід обумовлений тим, що суб'єктивні спогади часто мають тенденцію до ідеалізації, особливо якщо людина перебуває у кризових життєвих обставинах вимушеного переселення через втрату звичного життєвого середовища внаслідок війни (табл. 3).

Table 3. Correlation between measurements of the life satisfaction questionnaire and measurements of SPA diagnostic assessment conducted by the method of C. Rogers and R. Dymond among IDPs

Таблиця 3. Кореляція показників опитувальника задоволеності життям і показників методики діагностики СПА К. Роджерса і Р. Даймонда серед ВПО

Indicators of life satisfaction/dissatisfaction / Показники задоволеності/незадоволеності життям	Adaptivity / Адаптивність	Self-acceptance / Прийняття себе	Acceptance of others / Прийняття інших	Internality / Інтернальність	Emotional comfort / Емоційний комфорт	Dominant life stance / Домінантність	Escapism / Ескапізм
Life engagement / Життєва включеність	.142*	-.053	.252*	.138*	.027	-.054	.038
Disillusionment with life / Розчарування від життя	.071	-.136*	.094	-.097	-.034	-.243*	-.092
Tiredness of life / Втома від життя	-.175*	-.215*	-.152*	.086	.062	.091	.107
Anxiety about the future / Занепокоєння майбутнім	.073	-.065	.072	-.253*	.093	-.057	.208*

Note: * – statistical value rs by $p \leq .050$.

Примітка: * – статистичне значення rs при $p \leq .050$.

Based on the conducted correlation analysis, it was found that SPA problems of IDPs under novel living conditions have the following links: the diminished sense of life engagement is due to the decrease of the general level of adaptivity, increased externality and complications of acceptance of others (residents of the host party). In turn, the sense of disillusionment with the

На підставі проведеного кореляційного аналізу з'ясовано, що проблеми СПА ВПО до нових умов існування мають такі зв'язки: послаблення відчуття життєвої включеності пов'язане зі зниженням загального рівня адаптованості, зростанням екстернальності та ускладненнями прийняття інших (мешканців приймаючої сторони). Натомість відчуття

present-day life under displacement is related to a decreased dominant life stance as well as non-acceptance of oneself. As for the tiredness of the present-day life, it also shows correlations with non-acceptance of oneself, unwillingness to accept others in a non-judgemental manner, and, as a result, decreases in the general level of adaptivity. Anxiety about the future is related to increased externality against the background of the intensified propensity for escapism. The latter is a counter-productive protective trend that manifests itself in avoiding the issues of the day instead of focusing on their solution.

Let us consider the results of researching the components of the life satisfaction of IDPs by using "Life Satisfaction Index" questionnaire. In order to adequately interpret research findings, let us consider the percentage of respondents who demonstrate high, medium, and low values of each indicator of life satisfaction (Table 4).

Table 4. Value distribution of findings of the study of life satisfaction indicators of IDPs (using the "Life Satisfaction Index" questionnaire)

Таблиця 4. Розподіл значень результатів дослідження показників життєвої задоволеності (за опитувальником "Індекс життєвої задоволеності") ВПО

Levels of life satisfaction / Рівні життєвої задоволеності	Interest in life / Інтерес до життя	Consistency in achieving goals / Послідовність у досяганні цілей	Correlation between set and attained goals / Узгодженість між поставленими та досягнутими цілями	Appreciation of oneself and one's conduct / Позитивна оцінка себе та власних вчинків	Overall attitude / Загальний настрій	Overall life satisfaction / Загальна задоволеність життям
High / Високий	6.50	53.20	13.20	19.90	16.50	16.40
Medium / Середній	30.10	36.90	26.70	50.00	60.40	40.10
Low / Низький	63.40	9.90	60.10	30.10	23.10	43.50

The represented data indicate the adverse trend among IDPs whose most pronounced tendency (low level) is loss of interest in life (63.40%) along with inconsistency between set and attained goals (60.10%). Moreover, nearly one-third of respondents do not enjoy positive self-esteem and do not appreciate their conduct. Collectively, it is also reflected in the low value of

розчарування теперішнім життям в умовах вимушеного переселення пов'язане зі зниженням домінантності та неприйняттям себе. Стосовно відчуття втоми від теперішнього життя, то воно так само пов'язане з неприйняттям себе, неготовністю толерантно приймати інших, і, як наслідок, зниженням загального рівня адаптивності. Стурбованість перед власним майбутнім пов'язана зі зростанням екстернальності на тлі збільшення схильності до ескапізму як непродуктивної захисної тенденції у вигляді втечі від нагальних проблем замість налаштування на їх розв'язання.

Тепер звернемося до результатів дослідження компонентів життєвої задоволеності ВПО за опитувальником "Індекс життєвої задоволеності". Для розуміння отриманих результатів звернемося до відсоткових значень кількості респондентів, які демонструють високі, середні та низькі прояви кожного з показників життєвої задоволеності (табл. 4).

З наведених результатів можна побачити, що у ВПО спостерігається несприятлива картина, адже найбільш вираженою тенденцією (низький рівень) є втрата інтересу до життя (63.40%) і неузгодженість між поставленими та досягнутими цілями (60.10%). Також майже третина з них втратила позитивну оцінку себе та власних вчинків. У своїй сукупності це відо-

the integral indicator of the overall life satisfaction of IDPs (43.50%).

In order to better understand the correlation between components of life satisfaction ("Life Satisfaction Index" questionnaire) and SPA indicators (the method of C. Rogers and R. Dymond), let us consider the results of their correlation analysis (Table 5).

бражається й на низькому значенні інтегративного показника загальної задоволеності життям ВПО (43.50%).

Для більш докладного розуміння зв'язків компонентів задоволеності життям за опитувальником "Індекс життєвої задоволеності" з показниками СПА за методикою К. Роджерса та Р. Даймонда, наведемо результати їх кореляційного аналізу (табл. 5).

Table 5. Correlation between indicators of SPA (the method of C. Rogers and R. Dymond) and life satisfaction ("Life Satisfaction Index" questionnaire) of IDPs

Таблиця 5. Кореляція показників СПА (за методикою К. Роджерса і Р. Даймонда) та задоволеності життям (за опитувальником "Індекс життєвої задоволеності") ВПО

SPA indicators / Показники СПА	Interest in life / Інтерес до життя	Consistency in achieving goals / Послідовність у досяганні цілей	Correlation between set and attained goals / Узгодженість між поставленими та досягнутими цілями	Appreciation of oneself and one's conduct / Позитивна оцінка себе та власних вчинків	Overall attitude / Загальний настрій	Overall life satisfaction / Загальна задоволеність життям
Adaptivity / Адаптивність	.168*	.191*	.165*	.340*	.231*	.207*
Self-acceptance / Прийняття себе	.167*	.129*	.057	.309*	.223*	.247*
Acceptance of others / Прийняття інших	-.053	.130*	.164*	.226*	.253*	.225*
Emotional comfort / Емоційний комфорт	.205*	.243*	.428*	.293*	.369*	.305*
Internality / Інтернальність	.085	.041	.037	.232*	.283*	.173*
Dominant life stance / Домінантність	.102	.164*	.011	.346*	.317*	.218*
Escapism / Ескапізм	-.178*	-.162*	-.117	-.335*	-.254*	-.226*

Note: * – statistical value rs by $p \leq .050$.

Примітка: * – статистичне значення rs при $p \leq .050$.

The conducted correlation analysis confirms the existence of significant correlations between SPA indicators and the life satisfaction of displaced persons. In particular, appreciation of oneself and one's conduct, overall attitude, consistency in achieving goals, and the level of overall life satisfaction show a total correlation with each SPA indicator. Less pronounced but still significant are relationships between interest in life and a correlation between set and attained goals, on the one hand, and SPA components, on the other hand.

In every respect, it becomes evident that the decline of components of life satisfaction is related to respective decreases of adaptivity, self-acceptance, acceptance of others, externality, and loss of a dominant life stance, especially in the presence of the counter-productive propensity for escapism.

It is worth considering the subjective sensation of well-being of IDPs under novel social conditions of life. For that purpose, we also evaluated the subjective attitude of IDPs to the components of the sense of well-being in the pre-war period and at the time of carrying out the research (Table 6). Taking into account that scales that are used by the given procedure have different amounts of maximum scores, we transferred a maximum score of each scale into 100.00%, which facilitated their comparison.

Проведений кореляційний аналіз підтверджує наявність достовірного зв'язку між показниками СПА та задоволеності життям вимушених переселенців. Так, зокрема, позитивна оцінка себе та власних вчинків, загальний настрій, послідовність у досяганні цілей, а також рівень загальної задоволеності життям мають тотальні зв'язки з кожним показником СПА. Трохи менш вираженими, але все ж досить вагомими є зв'язки інтересу до життя й узгодженості між поставленими та досягнутими цілями з одного боку, та компонентами СПА – з іншого. У всіх випадках стає очевидним, що зниження компонентів задоволеності життям пов'язане з відповідними зниженням адаптивності, прийняття себе та інших, екстернальності, втратою домінантної життєвої позиції, особливо при зростанні непродуктивної тенденції до ескапізму.

Тепер варто звернутися до розгляду суб'єктивного відчуття благополуччя ВПО у нових соціальних умовах життя. Для цього ми так само оцінювали суб'єктивне ставлення ВПО до компонентів відчуття благополуччя до війни й на час проведення дослідження (табл. 6). Зважаючи на те, що шкали цієї методики мають різну кількість максимальних балів, для спрощення порівняння ми перевели максимальний бал кожної шкали у 100.00%, що дозволило нам їх порівнювати між собою.

Table 6. Comparison of respondents' well-being level in the pre-war period and at present

Таблиця 6. Порівняння вираженості благополуччя респондентів до війни та на теперішній час

Mann-Whitney U-criterion / U-критерій Манна-Уїтні	Emotional well-being / Емоційне благополуччя	Existentialism and pragmatism well-being / Екзистенційно-діяльнісне благополуччя	Ego well-being / Его-благополуччя	Hedonic well-being / Гедоністичне благополуччя	Socio-regulatory well-being / Соціально-нормативне благополуччя
U	735.00	895.50	1088.50	1037.50	1000.50
p	≤ .010	≤ .010	.266	.085	≤ .050

Note: U – calculation value of Mann-Whitney statistical test; p – significance level of difference; reliable changes by $p \leq .010$ are given in bold type.

Примітка: U – розрахункове значення статистичного критерію Манна-Уїтні; p – рівень достовірності різниці; жирним шрифтом виділено достовірні зміни при $p \leq .010$.

As one can see, most indicators of subjective assessment of well-being of IDPs have undergone reliable changes (emotional well-being and existentialism and pragmatism well-being have the significance value of $p \leq .010$; socio-regulatory well-being – $p \leq .050$). As for ego well-being and hedonic well-being, no significant differences between their indicators before the war and nowadays were found. At the same time, the obtained quantitative measures indicate that during their living under a novel social environment IDPs did not suffer irrecoverable losses of the components of a person's life well-being. The hierarchy of areas of subjective well-being demonstrates that the indicator of emotional well-being underwent the largest change.

In the course of the given study, we considered the subjective sensation of well-being of IDPs in the war-time situation (Table 7).

Як бачимо, більшість показників суб'єктивної оцінки благополуччя у ВПО зазнали достовірних змін (емоційне благополуччя та екзистенційно-діяльнісне благополуччя мають рівень значущості $p \leq .010$; соціально-нормативне благополуччя – $p \leq .050$). Щодо еґо-благополуччя й гедоністичне благополуччя, то достовірних відмінностей між ними до війни і зараз не виявлено. Проте отримані кількісні показники засвідчують, що за час проживання в умовах нового соціального середовища ВПО не відчували безповоротних втрат компонентів життєвого благополуччя особистості. Ієрархія сфер суб'єктивного благополуччя демонструє, що найбільших змін зазнав насамперед показник емоційного благополуччя.

До того ж у межах проведеного дослідження ми звернули увагу на суб'єктивне відчуття благополуччя ВПО під час воєнного стану (табл. 7).

Table 7. Subjective sensation of well-being of IDPs in the war-time situation

Таблиця 7. Відчуття суб'єктивного благополуччя ВПО під час воєнного стану

Changes in the sense of subjective well-being of IDPs / Зміни відчуття суб'єктивного благополуччя ВПО	Emotional well-being / Емоційне благополуччя	Existentialism and pragmatism well-being / Екзистенційно-діяльнісне благополуччя	Ego well-being / Еґо-благополуччя	Hedonic well-being / Гедоністичне благополуччя	Socio-regulatory well-being / Соціально-нормативне благополуччя
Increase / Збільшення	.00	10.90	4.30	4.40	17.80
No changes have taken place (stable indicators) / Не зазнало змін (стабільні показники)	20.60	34.00	24.40	43.10	24.30
Decrease / Зниження	79.40	55.10	71.30	52.50	57.90

As one can see, most respondents report a decline in the sense of well-being for all the indicators. This indicates the loss of a sense of personal perspective, comfort, and resourcefulness. This is especially noticeable along the scales of emotional well-being (79.40%) and ego well-being (71.30%). On average, around one-third of IDPs could normalize their well-being under novel living conditions. This indicates that favourable processes of adaptation and integration into a novel social environment (indicator fluctuations along certain scales are from 20.60% to 43.10%) are taking place. A small percentage of respondents (along all scales) enjoyed the increase in subjective well-being.

Discussion

Failures of psychological defense and low-value barriers are among the factors that lead to the development of destructive phenomena in modern society (Bratel et al., 2023; Griban et al., 2022; Okhrimenko et al., 2024a; 2024b; Popovych et al., 2020; 2022). In addition, certain categories of citizens (IDPs, in particular) are faced with the problem of unemployment, drawbacks of social protection, and challenges of adjustment to novel sociocultural living conditions in host communities (Blynova et al., 2022; Zhang, Zhou, 2022). Our research findings generally complement scientific inquiries into the problem of peculiarities of the adaptation of displaced persons to a novel living environment (Faran et al., 2023; Mylord, 2023; Nychkalo et al., 2023; Ruan, Cheung, 2024), performance of psychological mechanisms in complicated circumstances of social reality (Hudimova et al., 2021; Popovych et al., 2023; Suprun et al., 2023).

Based on the comparative analysis of SPA indicators among IDPs, one can conclude that even against the background of general, seemingly norm-compliant indicators, there were significant deviations in indicators of propensity for escapism, submissive passiveness, and emotional discomfort. According to D. Arli et al. (2023), it can be a sign of possible social maladjustment manifestations under novel conditions displaced persons find themselves in due to the war. The percentage distribution of respondents from among IDPs that demonstrate high, medium, and low values of SPA components also reflects obvious difficulties of

Звідси бачимо, що більшість респондентів констатують зниження відчуття благополуччя за всіма його показниками, що вказує на втрату відчуття власної перспективи, комфорту та ресурсності. Особливо відчутно це спостерігається за шкалами емоційного благополуччя (79.40%) й его-благополуччя (71.30%). У середньому близько третини ВПО змогли стабілізувати власне благополуччя в нових умовах життя, що вказує на сприятливі процеси адаптації та інтеграції до нового соціального середовища (показник за окремими шкалами коливається від 20.60% до 43.10%). І лише незначний відсоток респондентів (за всіма шкалами) відчув зростання відчуття суб'єктивного благополуччя.

Дискусія

Чинником розвитку деструктивних явищ у сучасному суспільстві є прорахунки психологічного захисту й низький ціннісний бар'єр (Bratel, et al., 2023; Griban et al., 2022; Okhrimenko et al., 2024a; 2024b; Popovych et al., 2020; 2022). Для певних категорій осіб (насамперед ВПО) це поєднується з проблемами безробіття, недоліками соціального захисту та труднощами пристосування до незвичних соціокультурних умов життя в приймаючих громадах (Blynova et al., 2022; Zhang, Zhou, 2022). Отримані нами результати загалом доповнюють наукові розвідки дослідників щодо особливостей адаптації вимушених мігрантів до нового життєвого середовища (Faran et al., 2023; Mylord, 2023; Nychkalo et al., 2023; Ruan, Cheung, 2024), роботи психологічних механізмів у складних ситуаціях соціальної реальності (Hudimova et al., 2021; Popovych et al., 2023; Suprun et al., 2023).

На підставі порівняльного аналізу показників СПА серед ВПО можна дійти висновку, що навіть на фоні загальних, начебто нормативних, показників, спостерігаються й суттєві відхилення за показниками схильності до ескапізму, підлеглої пасивності та емоційного дискомфорту. На думку D. Arli et al. (2023), це може бути ознакою ризику проявів соціальної дезадаптації в нових умовах, до яких потрапили переселенці внаслідок війни. Відсотковий розподіл респондентів із числа ВПО, які демонструють високі, середні та низькі значення прояву компонентів СПА, також вказує на

respondents' adjustment to new realities under war conditions. This calls for taking measures to activate one's internal potential.

Correlations between indicators of the life satisfaction questionnaire and factors of SPA diagnostic procedures among IDPs demonstrate that in order to regain the sense of life engagement of the latter, one should focus efforts on assisting displaced persons in developing tolerant attitude towards representatives of a host community as well as developing the internal position.

The expected effect of such measures is an increased sense of life satisfaction and subsequent SPA improvement. Moreover, it is necessary to help a displaced person to harmonize self-acceptance and regain a more active dominant life stance. According to H. Grech (2019) and O. Kinash (2024), in order to minimize the feeling of tiredness in life and develop a more optimistic attitude towards one's existence, it is necessary to focus psychological assistance on improving self-perception and developing a willingness to be tolerant to surrounding people, especially representatives of a host community. All of the above will increase the adjustment potential of a displaced person. It was found that regaining a more optimistic attitude of IDPs towards their future, which is seen as an innate resource for an active adaptation life stance in a new social environment, calls for taking measures to develop internal self-responsibility position. This will keep to a minimum a propensity for counter-productive trends towards escaping problems or avoiding responsibility for their solution.

The analysis of life satisfaction indicators reveals the fact that IDPs lose interest in life, tend to be disoriented in setting life goals and choosing ways of achievement, lose faith in themselves, and underestimate their own abilities and conduct, which significantly lowers the level of general life satisfaction in a novel social environment. It should be noted that reliable deterioration in the life satisfaction of IDPs is observed along all the indicators: life engagement, disillusionment, tiredness of life, and anxiety about the future.

The analysis of correlations between indicators of life satisfaction and SPA reveals their interdependency. Moreover, they can facilitate their mutual increase in case of granting targeted psy-

chological assistance to respondents in adapting to new realities in war conditions. This requires intensification of measures for activating internal resources.

Correlation indicators of the SPA diagnostic procedures among IDPs show that for the restoration of the sense of life engagement it is worth concentrating efforts on helping them in developing a tolerant attitude towards representatives of a host community and development of an internal position. As a result, there will be strengthening of the sense of life engagement, and, as a consequence, improvement of SPA. To that end, it is necessary to help a displaced person to harmonize self-acceptance and restore a more active dominant life stance. As H. Grech (2019) and O. Kinash (2024) state, for minimization of the feeling of tiredness in life and development of a more optimistic attitude towards one's existence, psychological assistance should be focused on improving self-perception and developing a willingness to be tolerant to surrounding people, especially representatives of a host community, which will help to increase the adaptation potential of a displaced person. It was also found that regaining a more optimistic attitude of IDPs towards their future, which is seen as an innate resource for an active adaptation life stance in a new social environment, calls for taking measures to develop internal self-responsibility position. This will keep to a minimum a propensity for counter-productive trends towards escaping problems or avoiding responsibility for their solution.

Analysis of indicators of the SPA diagnostic procedures shows that IDPs lose interest in life, tend to be disoriented in setting life goals and choosing ways of achievement, lose faith in themselves, and underestimate their own abilities and conduct, which significantly lowers the level of general life satisfaction in a novel social environment. It should be noted that reliable deterioration in the life satisfaction of IDPs is observed along all the indicators: life engagement, disillusionment, tiredness of life, and anxiety about the future.

The analysis of correlations between indicators of life satisfaction and SPA reveals their interdependency. Moreover, they can facilitate their mutual increase in case of granting targeted psy-

Peculiarities of Social and Psychological Adaptation of Internally Displaced Persons to a New Social Environment

chological and social aid to IDPs, faced with the problem of adjustment to novel living conditions. Such assistance should be focused on developing adaptivity, self-acceptance and acceptance of others, internality, regaining a dominant life stance, and giving up the counter-productive trend for escapism.

The above is consistent with the point of view of B. Kuo (2014), who believes that such measures can encourage regaining interest in life, consistency in attaining goals, general attitude, and, as a result, improving general life satisfaction.

The conducted comparison of pre-war and present-day measures of various forms of life well-being reveals that the emotional well-being of IDPs under novel conditions is the hardest to regain. It prevents them from normalizing their positive psychological and emotional life background. Similarly, the lack of existentialism and pragmatism well-being complicates the process of self-acceptance in new realities of life because of a limited number of significant events. The decline in the sense of socio-regulatory well-being demonstrates difficulties in integrating into specific traditions and norms characteristic of representatives of a host community. It makes the adaptation process of IDPs more complicated. Deterioration of the sense of existentialism and activity well-being can constitute a barrier for a displaced person's self-identification in a situation when one can hardly find a relevant job. In turn, this complicates the integration of a displaced person's professional competencies into the needs of a host community and hinders successful adaptation. At the same time, according to T. Numan, I. Bediha and Y. Y. Mehmet (2019), the decline in hedonic well-being is also a natural phenomenon as the majority of IDPs cannot normally enjoy themselves as much as they used to in the pre-war period. Such a situation is caused by objective factors and the plight under novel living conditions when IDPs lose their resources and are unable to renew them.

Based on the analysis of respondents' attitudes, who evaluate the dynamics of their subjective sense of well-being during the war, a significant decline of respective indicators was established. The revealed data demonstrate difficulties of adaptation and integration into new social condi-

монструють, що ці чинники є взаємопов'язаними і можуть сприяти взаємному зростанню при наданні цілеспрямованої психосоціальної допомоги ВПО з пристосування до нових умов шляхом розвитку адаптивності, прийняття себе та інших, інтернальності, відновлення домінантної життєвої позиції при відмові від непродуктивної тенденції до ескапізму. Тут підтверджується позиція В. Куо (2014), що це може стимулювати відновлення інтересу до життя, послідовності в досяганні цілей, загального настрою і, як наслідок, загальної задоволеності життям.

З проведеного порівняння довоєнного та теперішнього рівнів прояву форм життєвого благополуччя впливає, що у ВПО у нових умовах життя найгірше відновлюється емоційне благополуччя, що заважає їм стабілізувати позитивний психоемоційний життєвий фон. Так само й вади екзистенційно-діяльнісного благополуччя ускладнюють процес самоприйняття в нових реаліях життя *через обмеженість значущих для них подій*. При цьому зниження відчуття соціально-нормативного благополуччя демонструє складність інтеграції у специфічні традиції та норми, притаманні представникам приймаючої громади, що ускладнює процес адаптації ВПО. Зниження відчуття екзистенційно-діяльнісного благополуччя може виступати перешкодою в самоідентифікації переселенця як фахівця через неможливість знайти для себе роботу за профілем, що своєю чергою ускладнює інтеграцію його фахових компетентностей у потреби приймаючої громади і, як наслідок, заважає його адаптації у ній. Водночас, як зазначають Т. Нуман, І. Бедіха та У. У. Мехмет (2019), зниження гедоністичного благополуччя є також закономірним явищем, адже більшість ВПО не мають можливості задовольнити на достатньому рівні звичний довоєнний рівень насолоди від життя через об'єктивні обставини та скрутне становище в нових умовах існування, де вони втратили свої вищевказані ресурси і не можуть повною мірою їх відновити.

На основі аналізу позицій респондентів, які оцінюють динаміку свого суб'єктивного відчуття благополуччя за час війни, констатовано суттєвий спад цих показників у більшості респондентів, що вказує на складність адапта-

tions of life faced by most respondents.

Conclusions

It was theoretically substantiated and empirically validated that such psychological indicators of SPA to a new social environment as adaptivity, self-acceptance and acceptance of others, emotional comfort, internality, and dominant life stance are of paramount importance for IDPs.

Certain deviations in indicators of the propensity for escapism, submissive passiveness, and emotional discomfort can be traced against the background of the relatively typical profile of SPA. Considering this, one should concentrate efforts on helping displaced persons to develop tolerant attitudes towards representatives of a host community and develop internality position.

An important role in the process of SPA of IDPs belongs to such factors of life well-being as interest in life, purposefulness, consistency in achieving goals, correlation between set and attained goals, appreciation of oneself and one's conduct, life engagement, lack of disillusionment with life or the feeling of tiredness of life, faith in the future, appropriate level of general life satisfaction and related to it emotional well-being, existentialism and pragmatism well-being, hedonic well-being, and socio-regulatory well-being. At the same time, there were certain changes in the life satisfaction of IDPs in a new social environment: loss of interest in life, disorientation in terms of setting life goals and methods for attaining them, and self-doubt. It was also found that their sense of emotional well-being is hard to regain, which may prevent them from normalizing their positive psychological and emotional life background. All the above results in a significant decrease in the level of general life satisfaction under novel social conditions.

The research opens up space for improving social and psychological work with displaced persons.

ції та інтеграції в нові соціальні умови життя.

Висновки

Теоретично обґрунтовано й емпірично доведено, що у ВПО провідного значення набувають такі психологічні показники СПА до нового соціального середовища: адаптивність, прийняття себе та інших, емоційний комфорт, інтернальність і домінантність. На фоні відносно типових показників СПА спостерігаються й певні відхилення за проявами схильності до ескапізму, підлеглої пасивності та емоційного дискомфорту. Це засвідчило явні труднощі адаптування респондентів до нових реалій в умовах воєнного стану. З огляду на це варто зосередити зусилля на допомозі їм у налагодженні толерантного ставлення до представників приймаючої громади та розвитку інтернальної позиції.

Серед психологічних вимірів життєвого благополуччя ВПО важливу роль у процесі СПА відіграють: інтерес до життя, цілеспрямованість, послідовність у досягненні життєвих цілей, узгодженість між поставленими й досягнутими цілями, позитивна оцінка власних якостей і вчинків, життєва включеність, відсутність розчарування в житті або відчуття втоми від нього, віра в майбутнє, достатній рівень загальної задоволеності життям, з якими пов'язане емоційне екзистенційно-діяльнісне, гедоністичне та соціально-нормативне благополуччя. Водночас в умовах нового соціального середовища у ВПО спостерігаються певні зміни їхньої задоволеності життям, як от: втрата інтересу до життя, дезорієнтованість у постановці життєвих цілей та способах їх досягнення, зневіра у власних силах. Також констатовано, що в них незадовільно відновлюється емоційне благополуччя, що потенційно заважає їм стабілізувати позитивний психоемоційний життєвий фон. Усе це суттєво знижує рівень загальної задоволеності життям у нових соціальних умовах.

Проведене дослідження окреслює перспективи вдосконалення соціально-психологічної роботи з переселенцями.

References

- Aleksandrov, D. O. (2024). *Psikhodiagnostyka u sotsial'niy roboti [Psychodiagnostics in social work]*. Kyiv: Vadex. https://psy.knu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.atid=793&id=3192&Itemid=1000000000000
- Arli, D., Pekerti, A. A., Kusumansondjaja, S., & Sendjaya, S. (2023). The mediating effect of sociocultural adaptation and cultural intelligence on citizens and migrants: Impact on perceptions of country images. *International Journal of Intercultural Relations*, 92, 101728. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2022.10.004>
- Blynova, O., Derevianko, S., Ivanova, O., Popovych, I., & Estay Sepulveda, J. G. (2022). Professional relevance of potential labor emigrants. *Revista Notas Históricas y Geográficas*, 29, 88–106. <https://www.revistanotashistoricasygeograficas.cl/index.php/nhyg/article/view/435>
- Bratel, O., Kostiuk, M., Okhrimenko, I., & Nanivska, L. (2023). Student-centered online assessment in foreign language classes. *World Journal of English Language*, 13(1), 185–194. <http://dx.doi.org/10.5430/wjel.v13n1p185>
- Castillo, F., Mora, A. M., Kayser, G. L., Vanos, J., Hyland, C., Yang, A. R., & Eskenazi, B. (2021). Environmental health threats to Latino migrant farmworkers. *Annual Review of Public Health*, 42, 257–276. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-012420-105014>
- Faran, Y., & Slonim-Nevo, V. (2022). Perceived discrimination as a moderator between living difficulties and psychological distress among asylum seekers from Darfur. *Journal of Refugee Studies*, 35(1), 36–50. <https://doi.org/10.1093/jrs/feab098>
- Faran, Y., Zanbar, L., & Slonim-Nevo, V. (2023). Does social capital reduce the psychological distress and improve the wellbeing of asylum seekers? Evidence from Israel. *International Journal of Intercultural Relations*, 93, 101777. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2023.101777>
- Fazel, M., Wheeler, J., & Danesh, J. (2005). Prevalence of serious mental disorder in 7000 refugees resettled in western countries: A systematic review. *Lancet*, 365(9467), 1309–1314. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(05\)61027-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(05)61027-6)
- Александров Д. О. Психодіагностика у соціальній роботі. Київ: Вадекс, 2024. 204 с. https://psy.knu.ua/index.php?preview=1&option=com_dropfiles&format=&task=frontfile.atid=793&id=3192&Itemid=1000000000000
- Arli D., Pekerti A. A., Kusumansondjaja S., Sendjaya S. The mediating effect of sociocultural adaptation and cultural intelligence on citizens and migrants: Impact on perceptions of country images. *International Journal of Intercultural Relations*. 2023. Vol. 92. 101728. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2022.10.004>
- Blynova O., Derevianko S., Ivanova O., Popovych I., Estay Sepulveda J. G. Professional relevance of potential labor emigrants. *Revista Notas Históricas y Geográficas*. 2022. Vol. 29. P. 88–106. <https://www.revistanotashistoricasygeograficas.cl/index.php/nhyg/article/view/435>
- Bratel O., Kostiuk M., Okhrimenko I., Nanivska L. Student-centered online assessment in foreign language classes. *World Journal of English Language*. 2023. Vol. 13(1). P. 185–194. <http://dx.doi.org/10.5430/wjel.v13n1p185>
- Castillo F., Mora A. M., Kayser G. L., Vanos J., Hyland C., Yang A. R., Eskenazi B. Environmental health threats to Latino migrant farmworkers. *Annual Review of Public Health*. 2021. Vol. 42. P. 257–276. <https://doi.org/10.1146/annurev-publhealth-012420-105014>
- Faran Y., Slonim-Nevo V. Perceived discrimination as a moderator between living difficulties and psychological distress among asylum seekers from Darfur. *Journal of Refugee Studies*. 2022. Vol. 35(1). P. 36–50. <https://doi.org/10.1093/jrs/feab098>
- Faran Y., Zanbar L., Slonim-Nevo V. Does social capital reduce the psychological distress and improve the wellbeing of asylum seekers? Evidence from Israel. *International Journal of Intercultural Relations*. 2023. 93. 101777. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2023.101777>
- Fazel M., Wheeler J., Danesh J. Prevalence of serious mental disorder in 7000 refugees resettled in western countries: A systematic review. *Lancet*. 2005. Vol. 365(9467). P. 1309–1314. [https://doi.org/10.1016/S0140-6736\(05\)61027-6](https://doi.org/10.1016/S0140-6736(05)61027-6)
- Gomula A., Koziel S. Post-migration adaptation

- 6736(05)61027-6
- Gomula, A., & Koziel, S. (2015). Post-migration adaptation and age at menarche in the second generation of migrants. *Anthropologischer Anzeiger*, 72(2), 245–255. <https://doi.org/10.1127/anthranz/2015/0518>
- Grech, H. (2019). Impact of forced migration on communication and social adaptation. *Folia Phoniatica et Logopaedica*, 71(4), 137–145. <https://doi.org/10.1159/000497057>
- Griban, G. P., Okhrimenko, I. M., Myroshnychenko, M. S., Tomenko, O. A., Matrosov, S. O., & Rohovenko, M. M. (2022). Ecological education and its relationship with students' health. *Wiadomosci Lekarskie (Warsaw, Poland: 1960)*, 75(2), 525–532. <https://doi.org/10.36740/WLek202202136>
- Hanssens, L. G., Detollenaere, J., Hardyns, W., & Willems, S. J. (2016). Access, treatment and outcomes of care: A study of ethnic minorities in Europe. *International Journal of Public Health*, 61(4), 443–454. <https://doi.org/10.1007/s00038-016-0810-3>
- Hruzynova, K. M. (2023). Psychological well-being of people with different types of worldview. *Habitus*, 45, 128–135. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.45.21>
- Hudimova, A., Popovych, I., Savchuk, O., Liashko, V., Pyslar, A., & Hrys, A. (2021). Research on the relationship between excessive use of social media and young athletes' physical activity. *Journal of Physical Education and Sport*, 21(6), 3364–3373. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.06456>
- Jabbarov, R. V. (2020). Mechanisms of socio-psychological adaptation of refugees. *Journal of Interdisciplinary Debates*, 1(1). <https://doi.org/10.29327/217379.1.1-3>
- Kieseppä, V., García Velázquez, R., Vehko, T., Castaneda, A., & Kuusio, H. (2024). Satisfaction with primary care among the foreign-born and the general population in Finland: A Survey-Based study. *Inquiry: A Journal of Medical Care Organization, Provision and Financing*, 61, 469580241252567. <https://doi.org/10.1177/00469580241252567>
- Kinash, O. (2024). Social adaptation of internally displaced persons under martial law as a scientific problem. *Social Work and*
- and age at menarche in the second generation of migrants. *Anthropologischer Anzeiger*. 2015. Vol. 72(2). P. 245–255. <https://doi.org/10.1127/anthranz/2015/0518>
- Grech H. Impact of forced migration on communication and social adaptation. *Folia Phoniatica et Logopaedica*. 2019. 71(4). P. 137–145. <https://doi.org/10.1159/000497057>
- Griban G. P., Okhrimenko I. M., Myroshnychenko M. S., Tomenko O. A., Matrosov S. O., Rohovenko M. M. Ecological education and its relationship with students' health. *Wiadomosci Lekarskie (Warsaw, Poland: 1960)*. 2022. Vol. 75(2). P. 525–532. <https://doi.org/10.36740/WLek202202136>
- Hanssens L. G., Detollenaere J., Hardyns W., Willems S. J. Access, treatment and outcomes of care: A study of ethnic minorities in Europe. *International Journal of Public Health*. 2016. Vol. 61(4). P. 443–454. <https://doi.org/10.1007/s00038-016-0810-3>
- Hudimova A., Popovych I., Savchuk O., Liashko V., Pyslar A., Hrys A. Research on the relationship between excessive use of social media and young athletes' physical activity. *Journal of Physical Education and Sport*. 2021. Vol. 21(6). P. 3364–3373. <https://doi.org/10.7752/jpes.2021.06456>
- Грузинова К. М. Психологічне благополуччя осіб із різним типом світогляду. *Габітус*. 2023. № 45. С. 128–135. <https://doi.org/10.32782/2663-5208.2023.45.21>
- Jabbarov R. V. Mechanisms of socio-psychological adaptation of refugees. *Journal of Interdisciplinary Debates*. 2020. Vol. 1(1). <https://doi.org/10.29327/217379.1.1-3>
- Kieseppä V., García Velázquez R., Vehko T., Castaneda A., Kuusio H. Satisfaction with primary care among the foreign-born and the general population in Finland: A Survey-Based study. *Inquiry: A Journal of Medical Care Organization, Provision and Financing*. 2024. Vol. 61. 469580241252567. <https://doi.org/10.1177/00469580241252567>
- Kinash O. Social adaptation of internally displaced persons under martial law as a scientific problem. *Social Work and Education*. 2024. Vol. 11(1). P. 135–141. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.24.1.11>

- Education*, 11(1), 135–141. <https://doi.org/10.25128/2520-6230.24.1.11>
- Kosyanova, O., Nazaruk, O. (2021). Features of life satisfaction and deceitfulness in adolescence. *Science and Education*, 4, 36–45. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2021-4-5>
- Kuo, B. (2014). Coping, acculturation, and psychological adaptation among migrants: A theoretical and empirical review and synthesis of the literature. *Health Psychology and Behavioral Medicine*, 2(1), 16–33. <https://doi.org/10.1080/21642850.2013.843459>
- Luiking, M. L., Heckemann, B., Ali, P., Dekker-van Doorn, C., Ghosh, S., Kydd, A., Watson, R., & Patel, H. (2019). Migrants' healthcare experience: A meta-ethnography review of the literature. *Journal of Nursing Scholarship*, 51(1), 58–67. <https://doi.org/10.1111/jnu.12442>
- Magan, I. M., Sanchez, E., & Munson, M. R. (2024). "I talk to myself": Exploring the mental and emotional health experiences of Muslim Rohingya refugee adolescents. *Child and Adolescent Social Work Journal*, 41(4), 633–644. <https://doi.org/10.1007/c10560-022-00880-2>
- Maystadt, J.-F., Hirvonen, K., Mabiso, A., & Vandecasteele, J. (2019). Impacts of hosting forced migrants in poor countries. *Annual Review of Resource Economics*, 11, 439–459. <https://doi.org/10.1146/annurev-resource-090518-095629>
- McEwen, F. S., El Khatib, H., Hadfield, K., Pluess, K., Chehade, N., Bosqui, T., Skavenski, S., Murray, L., Weierstall-Pust, R., Karam, E., & Pluess, M. (2024). Feasibility and acceptability of phone-delivered psychological therapy for refugee children and adolescents in a humanitarian setting. *Conflict and Health*, 18(1), 7. <https://doi.org/10.1186/s13031-023-00565-2>
- Meneghini, A. M., Morandini, S., Sánchez-Castelló, M., Colledani, D., López-Rodríguez, L., & Navas M. (2023). The distinctive role of morality in fostering behavioural tendencies of facilitation towards Romanian Roma and immigrants. *International Journal of Intercultural Relations*, 94, 101787. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2023.101787>
- Mylord, M., Moran, J. K., Özler, G., Nassar, R., Anwarzay, S., Hintz, S. J., & Schouler-Ocak, M. (2023). The dynamics of discrimination, Косьянова О., Назарук О. Особливості задоволеності життям та оманливості в юнацькому віці. *Наука і освіта*. 2021. № 4. С. 36–45. <https://doi.org/10.24195/2414-4665-2021-4-5>
- Kuo B. Coping, acculturation, and psychological adaptation among migrants: A theoretical and empirical review and synthesis of the literature. *Health Psychology and Behavioral Medicine*. 2014. Vol. 2(1). P. 16–33. <https://doi.org/10.1080/21642850.2013.843459>
- Luiking M. L., Heckemann B., Ali P., Dekker-van Doorn C., Ghosh S., Kydd A., Watson R., Patel H. Migrants' healthcare experience: A meta-ethnography review of the literature. *Journal of Nursing Scholarship*. 2019. Vol. 51(1). P. 58–67. <https://doi.org/10.1111/jnu.12442>
- Magan I. M., Sanchez E., Munson M. R. "I talk to myself": Exploring the mental and emotional health experiences of muslim Rohingya refugee adolescents. *Child and Adolescent Social Work Journal*. 2024. Vol. 41(4). P. 633–644. <https://doi.org/10.1007/c10560-022-00880-2>
- Maystadt J.-F., Hirvonen K., Mabiso A., Vandecasteele J. Impacts of hosting forced migrants in poor countries. *Annual Review of Resource Economics*. 2019. 11. P. 439–459. <https://doi.org/10.1146/annurev-resource-090518-095629>
- McEwen F. S., El Khatib H., Hadfield K., Pluess K., Chehade N., Bosqui T., Skavenski S., Murray L., Weierstall-Pust R., Karam E., Pluess M. Feasibility and acceptability of phone-delivered psychological therapy for refugee children and adolescents in a humanitarian setting. *Conflict and Health*. 2024. Vol. 18(1). 7. <https://doi.org/10.1186/s13031-023-00565-2>
- Meneghini A. M., Morandini S., Sánchez-Castelló M., Colledani D., López-Rodríguez L., Navas M. The distinctive role of morality in fostering behavioural tendencies of facilitation towards Romanian Roma and immigrants. *International Journal of Intercultural Relations*. 2023. Vol. 94. 101787. <https://doi.org/10.1016/j.ijintrel.2023.101787>
- Mylord M., Moran J. K., Özler G., Nassar R., Anwarzay S., Hintz S. J., Schouler-Ocak M. The dynamics of discrimination, resilience, and social support in the mental health of migrants with and without

- resilience, and social support in the mental health of migrants with and without citizenship. *International Review of Psychiatry*, 35(3-4), 352-361. <https://doi.org/10.1080/09540261.2023.2190409>
- Neugarten, B. L., Havighurst, R. J., & Tobin, S. S. (1961). The measurement of life satisfaction. *Journal of Gerontology*, 16(2), 134-143. <https://doi.org/10.1093/geronj/16.2.134>
- Nickerson, A., Bryant, R. A., Schnyder, U., Schick, M., Mueller, J., & Morina, N. (2015). Emotion dysregulation mediates the relationship between trauma exposure, post-migration living difficulties and psychological outcomes in traumatized refugees. *Journal of Affective Disorders*, 173, 185-192. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2014.10.043>
- Numan, T., Bediha, İ., & Mehmet, Y. Y. (2019). Self-determination and psychological adaptation in forcibly displaced people. *New England Journal of Public Policy*, 31(2). <https://scholarworks.umb.edu/nejpp/vol31/iss2/11>
- Nychkalo, N., Muranova, N., & Voliarska, O. (2023). Psychological and pedagogical support for forcibly displaced persons in refugee centers. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio J – Paedagogia-Psychologia*, 36(3), 121-130. <https://doi.org/10.17951/j.2023.36.3.121-130>
- Okhrimenko, I. M., Okhrimenko, S. S., Marchuk, A. V., Kudinov, V. A., Pakrysh, O. Ye., Tyurina, V. O., & Liakhova, N. (2024a). Youth's internet dependence forming factors as a global public health problem. *Polski Merkurusz Lekarski*, 52(4), 421-426. <https://doi.org/10.36740/Merkur202404106>
- Okhrimenko, I. M., Okhrimenko, S. S., Yarovyi, K. V., Melnykov, I. M., Kudinov, V. A., Marchenko, O. G., & Bordiyan, Y. I. (2024b.). Motivational orientations of students towards internet dependent behavior and measures for its prevention. *Polski Merkurusz Lekarski*, 52(3), 319-325. <https://doi.org/10.36740/Merkur202403108>
- Okhrimenko, I., Zarichanskyi, O., & Zarichanska, N. (2023). Comparison of life and meaningful parameters of adolescent and young adult drug addicts. *Insight: the psychological dimensions of society*, 10, 275-294. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2023-10-14>
- citizenship. *International Review of Psychiatry*. 2023. Vol. 35(3-4). P. 352-361. <https://doi.org/10.1080/09540261.2023.2190409>
- Neugarten B. L., Havighurst R. J., Tobin S. S. The measurement of life satisfaction. *Journal of Gerontology*. 1961. Vol. 16(2). P. 134-143. <https://doi.org/10.1093/geronj/16.2.134>
- Nickerson A., Bryant R. A., Schnyder U., Schick M., Mueller J., Morina N. Emotion dysregulation mediates the relationship between trauma exposure, post-migration living difficulties and psychological outcomes in traumatized refugees. *Journal of Affective Disorders*. 2015. 173. P. 185-192. <https://doi.org/10.1016/j.jad.2014.10.043>
- Numan T., Bediha İ., Mehmet Y. Y. Self-determination and psychological adaptation in forcibly displaced people. *New England Journal of Public Policy*. 2019. Vol. 31(2). <https://scholarworks.umb.edu/nejpp/vol31/iss2/11>
- Nychkalo N., Muranova N., Voliarska O. Psychological and pedagogical support for forcibly displaced persons in refugee centers. *Annales Universitatis Mariae Curie-Skłodowska, sectio J – Paedagogia-Psychologia*. 2023. Vol. 36(3). P. 121-130. <https://doi.org/10.17951/j.2023.36.3.121-130>
- Okhrimenko I. M., Okhrimenko S. S., Marchuk A. V., Kudinov V. A., Pakrysh O. Ye., Tyurina V. O., Liakhova N. Youth's internet dependence forming factors as a global public health problem. *Polski Merkurusz Lekarski*. 2024a. Vol. 52(4). P. 421-426. <https://doi.org/10.36740/Merkur202404106>
- Okhrimenko I. M., Okhrimenko S. S., Yarovyi K. V., Melnykov I. M., Kudinov V. A., Marchenko O. G., Bordiyan Y. I. Motivational orientations of students towards internet dependent behavior and measures for its prevention. *Polski Merkurusz Lekarski*. 2024b. Vol. 52(3). P. 319-325. <https://doi.org/10.36740/Merkur202403108>
- Охріменко І., Зарічанський О., Зарічанська Н. Порівняння життєво-змістових параметрів наркотично залежних осіб юнацького та молодіжного віку. *Інсайт: психологічні виміри суспільства*. 2023. № 10. С. 275-294. <https://doi.org/10.32999/2663-970X/2023-10-14>
- Popovych I., Blynova O., Halian I., Savchuk O.

- Popovych, I., Blynova, O., Halian, I., & Savchuk, O. (2020). Self-efficacy of future athletes with different levels of psychological safety. *Journal of Physical Education and Sport*, 20(5), 2718–2724. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.05370>
- Popovych, I., Hoi, N., Koval, I., Vorobel, M., Semenov, O., Semenova, N., & Hrys, A. (2022). Strengthening of student youth's mental health using play sports. *Journal of Physical Education and Sport*, 22(6), 1384–1395. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.06174>
- Popovych, I., Plokhikh, V., Hrys, A., Pavliuk, M., Nosov, P., & Zinchenko, S. (2023). Operationalization of footballers' emotional intelligence in the dimensions of motivational orientation: analysis based on the basic positions. *Journal of Physical Education and Sport*, 23(3), 772–781. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.03095>
- Pristojkovic Suko, I., Holter, M., Stolz, E., Greimel, E. R., & Freidl, W. (2022). Acculturation, adaptation, and health among croatian migrants in Austria and Ireland: A cross-sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*, 19(24), 16960. <https://doi.org/10.3390/ijerph192416960>
- Qu, X., Qi, X., Wu, B., Yu, J., & Zhang, H. (2023). Perceived social cohesion and depressive symptoms among internal migrants in China: The mediating role of social adaptation. *Frontiers in Public Health*, 11, 1096318. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1096318>
- Robertsson, T., Kokko, S., Lilja, E., & Castañeda, A. E. (2023). Prevalence and risk factors of psychological distress among foreign-born population in Finland: A population-based survey comparing nine regions of origin. *Scandinavian Journal of Public Health*, 51(3), 490–498. <https://doi.org/10.1177/14034948221144660>
- Rogers, C. R., & Dymond, R. F. (1954). Psychotherapy and personality change. Coordinated research studies in the client-centered approach. Chicago, IL: University of Chicago Press. <https://scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1583949>
- Ruan, Y. X., & Cheung, M. C. (2024). Systematic review of factors influencing loneliness in older-adult migrants. *Aging & Mental Health*, 28(8), Self-efficacy of future athletes with different levels of psychological safety. *Journal of Physical Education and Sport*. 2020. Vol. 20(5). P. 2718–2724. <https://doi.org/10.7752/jpes.2020.05370>
- Popovych I., Hoi N., Koval I., Vorobel M., Semenov O., Semenova N., Hrys A. Strengthening of student youth's mental health using play sports. *Journal of Physical Education and Sport*. 2022. Vol. 22(6). P. 1384–1395. <https://doi.org/10.7752/jpes.2022.06174>
- Popovych I., Plokhikh V., Hrys A., Pavliuk M., Nosov P., Zinchenko S. Operationalization of footballers' emotional intelligence in the dimensions of motivational orientation: analysis based on the basic positions. *Journal of Physical Education and Sport*. 2023. Vol. 23(3). P. 772–781. <https://doi.org/10.7752/jpes.2023.03095>
- Pristojkovic Suko I., Holter M., Stolz E., Greimel E. R., Freidl W. Acculturation, adaptation, and health among croatian migrants in Austria and Ireland: A cross-sectional study. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022. Vol. 19(24). 16960. <https://doi.org/10.3390/ijerph192416960>
- Qu X., Qi X., Wu B., Yu J., Zhang H. Perceived social cohesion and depressive symptoms among internal migrants in China: The mediating role of social adaptation. *Frontiers in Public Health*. 2023. Vol. 11. 1096318. <https://doi.org/10.3389/fpubh.2023.1096318>
- Robertsson T., Kokko S., Lilja E., Castañeda A. E. Prevalence and risk factors of psychological distress among foreign-born population in Finland: A population-based survey comparing nine regions of origin. *Scandinavian Journal of Public Health*. 2023. Vol. 51(3). P. 490–498. <https://doi.org/10.1177/14034948221144660>
- Rogers C. R., Dymond R. F. Psychotherapy and personality change. Coordinated research studies in the client-centered approach. Chicago, IL: University of Chicago Press. 1954. <https://scirp.org/reference/referencespapers?referenceid=1583949>
- Ruan Y. X., Cheung M. C. Systematic review of factors influencing loneliness in older-adult migrants. *Aging & Mental Health*. 2024. Vol. 28(8). P. 1129–

- 1129–1141. <https://doi.org/10.1080/13607863.2024.2340736>
- Schwartzberg, T. G., Huss, E. P., & Slonim-Nevo, V. (2021). Exploring the concept of social art through a single session art activity with asylum seekers. *Arts in Psychotherapy*, 72, 101729. <https://doi.org/10.1016/j.aip.2020.101729>
- Scott, K., & Williams, E. N. (2024). Art therapy with adult refugees: A systematic review of qualitative research. *Arts in Psychotherapy*, 88, 102126. <https://doi.org/10.1016/j.aip.2024.102126>
- Suprun, D. M., Sheremet, M. K., Hryhorenko, T. V., Suprun, M. O., Nesterova, M. O., Okhrimenko, I. M., & Dushka, A. L. (2023). Motivation development of mental health preservation of specialists in the field of special and inclusive education: European practices. *Polski Merkuriusz Lekarski*, 51(1), 30–34. <https://doi.org/10.36740/Merkur202301104>
- Weiler, A. M., & Caxaj, C. S. (2024). Housing, health equity, and global capitalist power: Migrant farmworkers in Canada. *Social Science and Medicine*, 354, 117067. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2024.117067>
- Zhang, X., & Zhou, W. (2022). Life satisfaction of rural-to-urban migrants: Exploring the influence of socio-demographic and urbanisation features in China. *International Journal of Public Health*, 67, 1604580. <https://doi.org/10.3389/ijph.2022.1604580>
1141. <https://doi.org/10.1080/13607863.2024.2340736>
- Schwartzberg T. G., Huss E. P., Slonim-Nevo V. Exploring the concept of social art through a single session art activity with asylum seekers. *Arts in Psychotherapy*. 2021. 72. 101729. <https://doi.org/10.1016/j.aip.2020.101729>
- Scott K., Williams E. N. Art therapy with adult refugees: A systematic review of qualitative research. *Arts in Psychotherapy*. 2024. 88. 102126. <https://doi.org/10.1016/j.aip.2024.102126>
- Suprun D. M., Sheremet M. K., Hryhorenko T. V., Suprun M. O., Nesterova M. O., Okhrimenko I. M., Dushka A. L. Motivation development of mental health preservation of specialists in the field of special and inclusive education: European practices. *Polski Merkuriusz Lekarski*. 2023. Vol. 51(1). P.30–34. <https://doi.org/10.36740/Merkur202301104>
- Weiler A. M., Caxaj C. S. Housing, health equity, and global capitalist power: Migrant farmworkers in Canada. *Social Science and Medicine*. 2024. Vol. 354. 117067. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2024.117067>
- Zhang X., Zhou W. Life satisfaction of rural-to-urban migrants: Exploring the influence of socio-demographic and urbanisation features in China. *International Journal of Public Health*. 2022. Vol. 67. 1604580. <https://doi.org/10.3389/ijph.2022.1604580>